

Økologi, Planter

Læggekartofler til økologisk landbrug

Artiklen beskriver praksis for dispensation til brug af ikke-økologiske læggekartofler og regler for hjemmeproducerede læggekartofler på økologiske- eller omlægningsarealer.

Viden om Opdateret 16. februar 2022

Landbrugsstyrelsen indførte i foråret 2020 en tidsfrist for ansøgninger om dispensation til brug af ikke-økologisk læggemateriale, og en ny praksis for dispensationer, som trådte i kraft pr. 1. januar 2021. Det betyder, at der vil være begrænsede muligheder for at søge dispensation til brug af ikke-økologisk læggemateriale.

En vigtig ændring er, at ansøgninger om dispensation til brug af ikke-økologisk læggemateriale skal være modtaget i Landbrugsstyrelsen senest 1. marts. Dispensation gives som udgangspunkt ikke herefter. Du kan indsende ansøgning om eget hjemmeproduceret læggemateriale efter 1. marts, og der kan, ligeledes undtagelsesvist, ansøges om dispensation efter 1. marts, hvis et parti er kasseret.

Kartoffelsorterne er opdelt i sortsgrupper i OrganicXseeds. Denne opdeling gør det lettere for dig at orientere dig om de sorter, der er tilgængelige eller vil blive tilgængelige inden for de forskellige anvendelsesområder.

OrganicXseeds har otte sortsgrupper og to kategorier, der afgør muligheden for dispensation

I OrganicXseeds er sorterne opdelt i følgende otte sortsgrupper:

- Bagekartoffel
- Chipskartoffel
- Pømmes frites kartoffel
- Specialsorter uden for kategori (spisekartofler som f.eks. La Ratte, King Edward, Violetta (Blaue Elise))
- Spisekartoffel tidlig
- Spisekartoffel middeltidlig
- Spisekartoffel sen
- Stivelseskartoffel

I OrganicXseeds kan du se, hvilke muligheder der er for dispensation for hver enkelt sortsgruppe: Kategori 1 eller Individuel dispensation.

Kategori 1 betyder, at det som udgangspunkt ikke er muligt at opnå dispensation. Det kræver ekstraordinære omstændigheder at opnå en dispensation.

Individuel dispensation betyder, at du har mulighed for at søge dispensation. I dette tilfælde skal du redegøre for, hvorfor du har behov for at anvende ikke-økologiske sorter, herunder hvorfor du ikke kan anvende de tilgængelige økologiske sorter på netop din bedrift.

Din redegørelse kan f.eks. indeholde information om dyrknings- og kvalitetsegenskaber af væsentlig betydning for din bedrift, specifikke

problemer med skadegørere eller jordbårne sygdomme eller oplysninger om sortens eventuelle specielle egenskaber i forhold til f.eks. vækst, smag, udseende m.v.

Muligheder for dispensation til ikke-økologisk læggemateriale begrænses fra 2022 for sortsgupper i kategori 1

Spisekartofler er fra 2022 omfattet af kategori 1, og det vil altså som udgangspunkt ikke være muligt at opnå dispensation til ikke-økologisk læggemateriale. Sortsgrupperne bagekartofler, stivelseskartofler, chips- og pommes frites kartofler forventes inden 2025 ligeledes at overgå til kategori 1, hvis der kommer tilstrækkeligt økologisk materiale på markedet.

Der kan som udgangspunkt kun opnås tilladelse til ikke-økologisk læggemateriale til brugskartofler i forbindelse med test i små markforsøg, i forbindelse med sortsbevaring eller, hvis hele eller dele af produktionen af læggemateriale er gået tabt. Sidstnævnte skal kunne dokumenteres med billedokumentation, eller i tilfælde af indkøbt læggemateriale, en afsyningskontrol fra Landbrugsstyrelsen. Husk også her at ansøge om dispensation, inden du indkøber læggemateriale.

Ansøgning om individuel tilladelse til læggemateriale af chips-, pommes frites og stivelseskartofler

Du skal indtil videre ansøge om individuel dispensation til brug af ikke-økologisk læggemateriale for chips-, pommes frites og stivelseskartofler frem til 2025. Fra 2025 vil det kun være muligt at opnå dispensation, hvis der ikke findes alternative tilgængelige sorter inden for samme sortsgruppe. Hvis alt økologisk læggemateriale, i en given sortsgruppe, er udsolgt jf. OrganicXseeds, vil det være muligt at søge om individuel tilladelse til at anvende ikke-økologisk, ubehandlet læggemateriale inden for den specifikke sortsgruppe.

Varslingsliste: Der gives ikke dispensation til samme sort i mere end 2 år i træk

Formålet med en varslingsliste er, at der ikke kan opnås dispensation til at anvende samme ikke-økologiske sort flere år i træk. Hvis en avler har fået dispensation til at anvende en ikke-økologisk sort, vil sorten blive sat på [varslingsliste for ikke-økologisk læggemateriale](#) på Landbrugsstyrelsens hjemmeside. På listen kan du se, hvornår dispensationsmuligheden for en sort udløber. I praksis betyder det, at hvis sorten f.eks. blev ansøgt i 2020, var den på varslingslisten i 2021, og i 2022 ville det ikke være muligt at få dispensation til sorten.

For at fremme anvendelsen af økologisk læggemateriale, blev der i 2020 indført varslingsliste for spisekartofler. I mellemtiden er spisekartofler overgået til Kategori 1 i 2022, og varslingslisten for spisekartofler er derfor ikke længere aktuel.

Landbrugsstyrelsen har tidligere meldt ud, at der frem mod 2025 blive lavet varslingslister med ansøgte sorter indenfor øvrige sortsgupper. Listen giver mulighed for at følge udviklingen og planlægge hvilke sorter, der skal opformeres som økologisk læggemateriale.

Fortsat mulighed for hjemmeproduceret læggemateriale og afprøvning af nye sorter

Du vil fortsat kunne indkøbe ikke-økologisk læggemateriale til opformering af økologisk læggemateriale til næste års brug, dog udelukkende til egen avl og kun i en mængde, der svarer til det areal, hvor det hjemmeproducerede materiale (egen opformering) skal bruges næste år. Dette skal kunne dokumenteres ved økologikontrollen.

Husk altid, at ansøge om dispensation inden du indkøber ikke-økologisk læggemateriale. Husk også, at anvendelsen af ikke-økologisk læggemateriale til opformering skal anmeldes til Landbrugsstyrelsen. Vær opmærksom på, at det indkøbte ikke-økologiske opformeringsmateriale udelukkende kan anvendes til produktion af læggemateriale til næste års egen økologiske produktion. Du kan derfor ikke anvende det som økologisk foder eller til konsum.

Anmeldelsen skal indeholde oplysninger om det forventede areal næste år, den samlede mængde og en beregning af, hvor stort areal der dyrkes læggekartofler på i dette år. Du kan sende en ansøgning i OrganicXseeds eller på blanketten "Anmeldelse af brug af ikke-økologiske frø, udsæd og vegetativt formeringsmateriale til produktion af hjemmeproduceret udsæd", som sammen med vejledning til udfyldelse findes på Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

Hvis du ønsker at teste kvaliteten af nye sorter under danske forhold, kan du indkøbe dem som ikke-økologiske, så længe du ikke sælger de producerede kartofler som økologiske. Husk igen, at ansøge om dispensation, inden du indkøber læggemateriale.

Læggekartofler på øko-omlægningsarealer

Det er muligt at dyrke læggekartofler til økologisk produktion på arealer under omlægning til økologi. Der skal gå mindst 12 måneder inden optagning, for at læggekartoflerne har status som omlægningsvare.

Økologiske kartofler til konsum skal altid dyrkes på et areal, som har været i økologisk drift i mindst 2 år, inden de økologiske kartofler sættes.

Sorts-/licensafgift

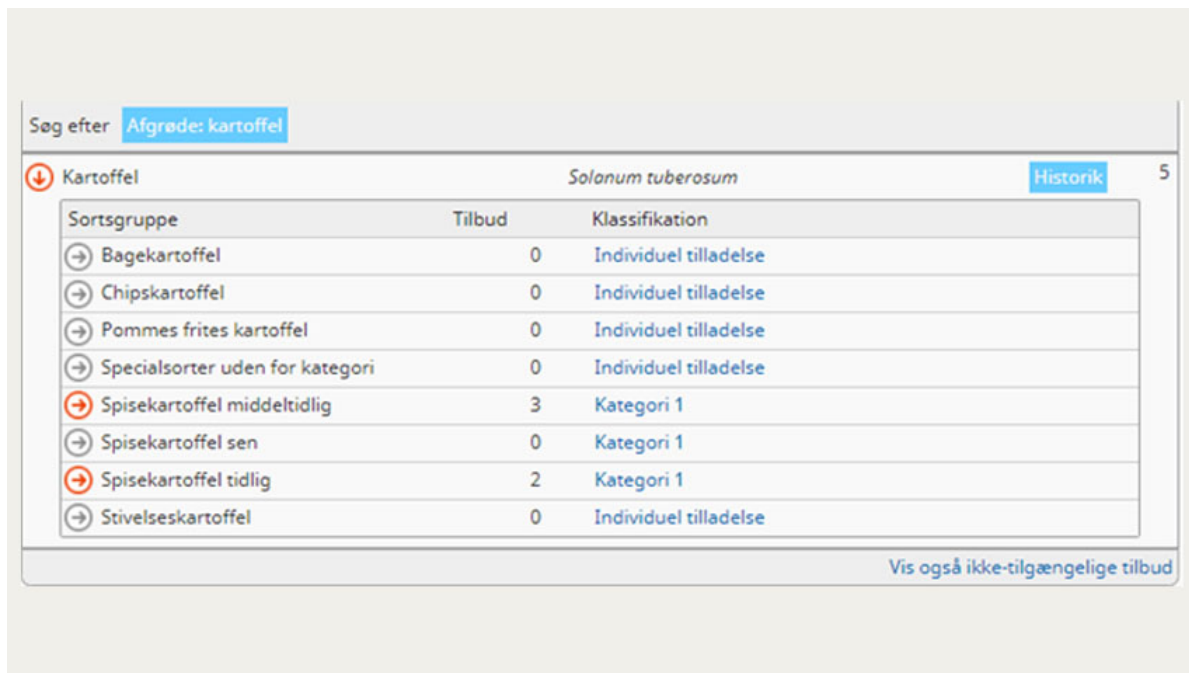
Danske sortsejere vil i november måned på vegne af alle sortsrepræsentanter sende et skema til udregning af licensafgift for anvendelse af hjemmeproducerede læggekartofler. Licensafgiftens størrelse kan findes på Danske Sortsejeres hjemmeside.

Afsætningsvirksomheder skal melde sorter ind i OrganicXseeds

Virksomheder, der afsætter økologiske læggekartofler, kan melde sorter og tilgængelighed ind i OrganicXseeds med angivelse af, hvilken sortsgruppe sorten tilhører. Virksomhederne er forpligtet til at holde disse oplysninger opdateret. Kvalitetsvurderingen og egnetheden af de sorter, der udbydes i OrganicXseeds, reguleres som udgangspunkt via kvalitetskriterierne i [Bekendtgørelse om læggekartofler og avl af konsumkartofler](#) og baseres på kontrakten mellem udbyder og avler.

Hvis kvaliteten af det læggemateriale, der udbydes i OrganicXseeds, ikke er tilstrækkelig, kan dette påklages til Landbrugsstyrelsen. Hvis der er tvivl om kvaliteten af det udbudte læggemateriale i OrganicXseeds, kan der rekvireres et syn ved Landbrugsstyrelsen mod gebyr. Dette vil som udgangspunkt kun være muligt ved det sidste parti økologisk læggemateriale inden for en given sortsgruppe.

Hvis der er tale om læggemateriale med omlægningsstatus, skal dette fremgå af OrganicXseeds. Det vil fremover være et krav, at økologisk læggemateriale skal anvendes inden omlægningslæggemateriale af en given sort.

The screenshot shows a search interface for 'Kartoffel' (potatoes) in OrganicXseeds. The search criteria are 'Søg efter Afgrøde: kartoffel'. The results are displayed in a table with columns for 'Sortsgruppe', 'Tilbud', and 'Klassifikation'. The table lists various potato categories and their corresponding offer counts and classifications.

Sortsgruppe	Tilbud	Klassifikation
Bagekartoffel	0	Individuel tilladelse
Chipskartoffel	0	Individuel tilladelse
Pommes frites kartoffel	0	Individuel tilladelse
Specialsorter uden for kategori	0	Individuel tilladelse
Spisekartoffel middeltidlig	3	Kategori 1
Spisekartoffel sen	0	Kategori 1
Spisekartoffel tidlig	2	Kategori 1
Stivelseskartoffel	0	Individuel tilladelse

Skærmbillede fra OrganicXseeds, der viser en søgning på kartofler.

Ansøgning om dispensation til brug af ikke-økologisk læggemateriale

Du skal som udgangspunkt altid ansøge om dispensation via OrganicXseeds. Hvis det ikke er muligt at søge i OrganicXseeds – f.eks. hvis du ikke har modtaget dit økologiautorisationsnummer, ikke kan få lov til at logge ind eller du ønsker at ansøge om en art, der ikke findes i OrganicXseeds, kan du kontakte Landbrugsstyrelsen eller i sidstnævnte tilfælde anvende denne blanket:

[Blanket til ansøgning om individuel tilladelse til brug af ikke-økologisk frø, læggemateriale eller vegetativt formeringsmateriale uden om](#)

 OrganicXseeds (kan kun anvendes i særlige tilfælde)

Links:

[OrganicXseeds](#)

[Se den faglige meddelelse fra Landbrugsstyrelsen](#)

[Se den faglige meddelelse vedr. varslingslisten](#)

[Find varslingsliste for ikke-økologisk læggemateriale](#)

Du kan læse om retningslinjerne i Økologivejledningen.

[Find den seneste udgave af Økologivejledningen](#)

Emneord

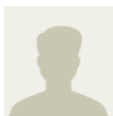
Læggekartofler

Økologi

Publiceret: 07. december 2020

Opdateret: 16. februar 2022

Vil du vide mere?

Tove Mariegaard Pedersen

Specialkonsulent

Innovationscenter for Økologisk Landbrug P/S

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Innovationscenter for Økologisk Landbrug udvikler ny viden og løsninger til landmænd og rådgivere. Sammen udvikler vi et mere bæredygtigt landbrug.

SEGES Innovation P/S Tlf. 8740 5000
Agro Food Park 15 Fax. 8740 5010
8200 Aarhus N Email info@seges.dk

